

Hankehaku: Luonnon terveyshyödyt käyttöön kunnissa

Sivistys- ja kulttuurilautakunta 10.6.2026 § 94
1176/00.01.05/2026

Väestön terveyden, hyvinvoinnin ja työ- ja toimintakyvyn ylläpito on yhä tärkeämpää Suomessa. Masennushäiriöistä on tullut merkittävä kansanterveysongelma ja yleisimpiä työkyvyttömyyseläkkeen syitä. Immuunivälitteiset sairaudet, kuten allergiat, astma, MS-tauti ja tyypin 1 diabetes, ovat yleistyneet. Liikkumattomuuden seuraukset kuormittavat suomalaisia erilaisten kroonisten kansansairauksien muodossa. Luonto lisää tutkitusti terveyttä ja hyvinvointia. Helppo pääsy luontoon muun muassa suojaa masennukselta ja lievittää stressiä. Lähiviheralueet vähentävät tyypin 2 diabeteksen riskiä ja lievittävät hellejaksojen kielteisiä terveysvaikutuksia. Säännöllinen kontakti luonnon hyviin mikrobeihin näyttää myös vahvistavan immuunijärjestelmäämme. Lisäksi luonto houkuttelee liikkumaan enemmän, mikä ylläpitää kuntoa ja edistää sekä fyysistä että psyykkistä terveyttä ja toimintakykyä.

Kunnilla on keskeinen rooli siinä, miten luonnon terveyshyödyt konkretisoituvat kuntalaisten arjessa. Kunta päättää muun muassa alueensa maankäytön suunnittelusta, kaavoituksesta ja alueidensa hoidosta. Kunta myös vastaa opetuksen suunnittelusta ja toimeenpanosta. Arkista luontokosketusta voidaan lisätä kunnissa niin päiväkotien, koulujen, hoitolaitosten kuin asuinalueidenkin pihilla ja lähiympäristöissä.

Sitra on avannut rahoitushaun hankkeille, jotka edistävät luonnon terveyshyötyjen ottamista käyttöön kunnissa. Haku on avoinna 17.8.2026 klo 12 asti. Hankkeiden toteutusajan tulee lähtökohtaisesti olla aikavälillä 1.1.-31.12.2027. Hankkeet tulee toteuttaa niin, että niiden kustannukset ovat raportoitavissa 31.3.2028 mennessä. Rahoitushaku on osa maaliskuussa 2026 käynnistynyttä kansallista Terveystä luonnosta -ohjelmaa joka pyrkii lisäämään terveyttä ja hyvinvointia tuomalla luonnon terveyshyötyjä ihmisten arkeen ja yhteiskunnan eri sektoreille. Ohjelman puitteissa järjestetään vuonna 2027 Terveystä luonnosta -teemavuosi ja nyt rahoitettavat hankkeet ovat osa sitä.

Tässä rahoitushaussa on jaossa yhteensä noin 500 000 euroa. Kullekin hankkeelle myönnettävän rahoituksen osuus kokonaissummasta voi vaihdella hankkeittain. Yhdelle hankkeelle voi hakea enintään 150 000 euron rahoitusta. Hakijoilta ei edellytetä omarahoitusosuutta, mutta sellainen voidaan katsoa hakijan eduksi. Huomionarvoista on, että hankkeen kustannuksiin voidaan sisällyttää esimerkiksi hankkeen aiheuttamat palkkakustannukset. Omarahoitusosuus voi olla myös hakijan omaa työtä, joka näkyy hakijan kirjanpidossa hankkeen kustannuksina. Hakijalla voi olla rahoitusta myös muista lähteistä.

Valmistelu ja lisätiedot:
kulttuuri- ja vapaa-aikapääällikkö Eeva Saarinen
eeva.saarinen(at)taidekaupunki.fi, p. 044 0979 221

Toimivalta Hallintosääntö 23 §. Kohta 7.

Esittelijä Sivistysjohtaja Kari Tolonen

Päätösesitys Sivistys- ja kulttuurilautakunta valtuuttaa kulttuuri- ja vapaa-aikapääällikkö Eeva Saarisen hakemaan Sitran rahoitusta "Luonnon terveyshyödyt käyttöön kunnissa" yhteistyössä kaupunkikehityksen kanssa.

Päätös

Päätösesitys hyväksyttiin yksimielisesti.